

KOMENTARZ

Perspektywy stosunków amerykańsko-rosyjskich po spotkaniu Blinkena i Ławrowa

Mateusz Piotrowski

19 maja br., przy okazji spotkania ministrów Rady Arktycznej w Reykjavíku, po raz pierwszy rozmawiali sekretarz stanu USA Antony Blinken i minister spraw zagranicznych Federacji Rosyjskiej (FR) Siergiej Ławrow. Podczas spotkania amerykańska administracja ogłosiła decyzję o odstąpieniu od niektórych nowych sankcji wobec podmiotów zaangażowanych w budowę gazociągu Nord Stream 2.

Czemu służyło spotkanie szefów dyplomacji USA i Rosji?

Celem spotkania była rozmowa o perspektywach amerykańsko-rosyjskiej współpracy w dziedzinach, w których możliwe jest pogodzenie interesów obu państw. Za takie kwestie strony uznały: walkę ze zmianami klimatu, kontrolę zbrojeń i zaangażowanie w rozwiązywanie konfliktów, proces pokojowy w Afganistanie oraz ograniczanie programów jądrowych Iranu i Korei Płn. Blinken wyraził sprzeciw wobec działań Rosji, które zagrażają amerykańskim interesom, oraz wobec rosyjskich naruszeń praw człowieka i prawa międzynarodowego. Podkreślił jednak, że celem USA jest doprowadzenie do „bardziej stabilnych i przewidywalnych” relacji z Rosją. Spotkanie stanowiło także pierwszy krok w kierunku oczekiwanego szczytu prezydentów Joe Bidena i Władimira Putina, który ma odbyć się prawdopodobnie w czerwcu.

Jakie kwestie zostały pominięte w rozmowach i dlaczego?

W ciągu niemal dwugodzinnego spotkania Blinken tylko w ograniczonym zakresie odniósł się do kwestii podstawowych dla relacji USA–Rosja oraz dotyczących bezpieczeństwa europejskiego. Nie poruszył sytuacji na okupowanym Krymie oraz w Donbasie, wyrażając jedynie zaniepokojenie wzmocnieniem rosyjskiej obecności wojskowej przy granicy z Ukrainą. Nie skrytykował Rosji za postępowanie z Aleksiejem Nawalnym, a także za

cyberataki na infrastrukturę USA i wcześniejsze ingerencje w proces wyborczy. Nie padła kwestia rosyjsko-niemieckiego gazociągu Nord Stream 2, choć w trakcie spotkania Departament Stanu wydał decyzję o zastosowaniu odstąpienia od nałożenia sankcji wobec części podmiotów zaangażowanych w budowę rurociągu. Blinken zasignalizował, że USA mogą odejść od ostrej retoryki wobec Rosji, która była stosowana podczas pierwszych tygodni prezydentury Bidena, jeśli przyniesie to stabilizację relacji dwustronnych i ułatwi zaangażowanie Rosji w międzynarodowe inicjatywy, istotne z perspektywy USA (np. porozumienie nuklearne z Iranem).

Co oznacza decyzja o odstąpieniu od sankcji wobec Nord Stream 2 AG?

Decyzja o objęciu sankcjami wyłącznie jednostek morskich zaangażowanych w budowę gazociągu i podmiotów nimi zarządzających oraz odstąpienie od nałożenia sankcji na spółkę odpowiedzialną za cały projekt – Nord Stream 2 AG – oraz jej prezesa Matthiasa Warniga jest podyktowana chęcią poprawy relacji amerykańsko-niemieckich. Decydując się na taki krok i dążąc do zaangażowania Niemiec w kompleksową współpracę dwustronną i na forach multilateralnych, USA budują pozycję ułatwiającą lepszą współpracę z Unią Europejską. Szkodzi to jednak wizerunkowi Bidena, który za ustępstwa wobec Rosji jest krytykowany przez kongresmenów obu partii. Rosja

KOMENTARZ PISM

zasygnalizowała, że odbiera amerykańską decyzję jako element poprawy relacji dwustronnych. Minister spraw zagranicznych Niemiec Heiko Maas określił decyzję administracji Bidena jako „konstruktywny krok”.

Jak spotkanie Blinken–Ławrow wpłynie na politykę USA wobec Rosji?

Spotkanie stało się wstępem do odnowienia stałych kontaktów dyplomatycznych. Zademonstrowało, jakie jest podejście USA wobec Rosji w sytuacji braku eskalacji. Biden będzie starał się zniechęcać Rosję do podejmowania nieprzyjaznych działań – wojskowych, w cyberprzestrzeni, sabotażowych itp. – przeciwko USA i ich sojusznikom, ale będzie też dążył do stabilizacji stosunków dwustronnych i pozyskania Rosji do współpracy w kwestiach globalnych. Decyzja o NS2 jest podyktowana przede wszystkim chęcią poprawy stosunków amerykańsko-niemieckich. Pokazuje jednocześnie, że Biden jest gotowy na częściowe ustępstwa wobec Rosji, jeśli ewentualne szkody dla USA — w tym przypadku podważenie celów amerykańskiej polityki energetycznej wobec Europy – będą oceniane jako mniejsze niż potencjalne zyski. W tym kontekście jako cel polityki USA wskazać można np. osiągnięcie nowego porozumienia

na temat kontroli zbrojeń strategicznych, co zdaje się sugerować, że obie strony przygotowują dla swoich liderów propozycje w tym zakresie.

Jakie jest znaczenie działań USA dla amerykańskich sojuszników?

Dążenie do poprawy relacji z Niemcami powinno stanowić sygnał dla sojuszników USA w NATO i Unii Europejskiej, że Stany Zjednoczone dopuszczają korektę pewnych założeń w zapowiadanych kierunkach polityki zagranicznej. Mimo niewykorzystania pełnego spektrum dostępnych sankcji przeciw NS2 administracja Bidena utrzymuje, że nadal będzie sprzeciwiać się powstaniu gazociągu. Choć perspektywy zablokowania jego budowy są nikłe, Departament Stanu zwrócił uwagę, że będzie dysponował mechanizmami uniemożliwiającymi jego uruchomienie. Pod uwagę brana jest także możliwość nałożenia sankcji na odbiorców gazu, gdyby doszło do uruchomienia NS2. Pokazuje to, że decyzje amerykańskiej administracji, niekorzystne z perspektywy części sojuszników, nie powinny znacząco wpłynąć na podejście do wybranych obszarów w długiej perspektywie.